

Ir. C.A.M. Groenewegen
J.C.A. Miltenburg

No. 4.66

**ECONOMISCHE ASPECTEN VAN
DE TEELT VAN SERINGEN**

November 1975

L26
4.66 A

Landbouw-Economisch Instituut
Proefstation voor de Bloemisterij

342 543

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	5
HOOFDSTUK I	ENIGE ALGEMENE GEGEVENS
§ 1. Inleiding	7
§ 2. Productiecyclus	7
§ 3. Sortiment	8
§ 4. Bedrijfsstructuur	8
HOOFDSTUK II	ENIGE STATISTISCHE GEGEVENS
§ 1. Areaal	10
§ 2. Aanvoer en prijzen	10
§ 3. Seizoenpatroon	11
§ 4. Opbrengsten	11
HOOFDSTUK III	VOORBEELDEN VAN KOSTEN- EN INKOMENSBEGROTINGEN
§ 1. Algemene uitgangspunten	14
§ 2. De belangrijkste kostenposten	14
a. Duurzame produktiemiddelen	14
b. Plantmateriaal	16
c. Arbeid	17
d. Brandstof	21
e. Overige kosten	22
§ 3. Begroting produktiekosten	22
§ 4. Begroting van de arbeidsopbrengst	23
HOOFDSTUK IV	SLOTBESCHOUWING
§ 1. Sterke en zwakke punten	25
§ 2. Perspectief	26
SAMENVATTING	27
SUMMARY	28
BIJLAGEN	29 t/m 38

Woord vooraf

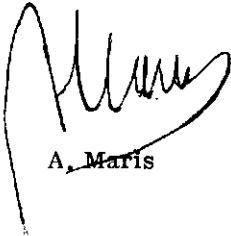
De teelt van seringen, lange tijd één van de belangrijke bloemisterijprodukten, is sinds 1940 van steeds minder betekenis geworden. De geringe houdbaarheid van de takken, en de daardoor zeer beperkte gebruiksmogelijkheden, zijn hiervan de belangrijkste oorzaken.

Momenteel is er sprake van een bescheiden herstel, dank zij een middel waardoor de houdbaarheid kan worden vergroot. De perspectieven van deze teelt zijn daardoor minder ongunstig geworden.

Dit is dan ook de reden waarom een onderzoek is ingesteld naar enkele bedrijfseconomische aspecten van de teelt; de resultaten ervan zijn in deze publikatie neergelegd.

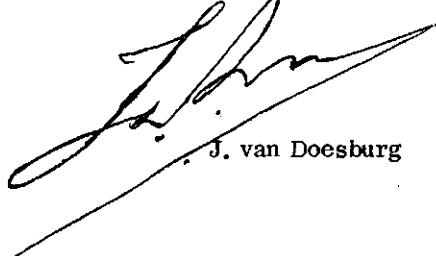
Het onderzoek is uitgevoerd door ir. C.A.M. Groenewegen, destijds LEI-medewerker, thans verbonden aan het Landelijk Consulentenschap voor de Bloemisterij, in samenwerking met J.C.A. Miltenburg.

De directeur van het LEI,

A. Maris

De directeur van het Proefstation
voor de Bloemisterij,

J. van Doesburg

HOOFDSTUK I

Enige algemene gegevens

§ 1. Inleiding

De teelt van seringén kan als specifiek Aalsmeers worden beschouwd. Men kan zich afvragen of de teelt van bloemisterijgewassen wel die hoge vlucht in Nederland zou hebben genomen, wanneer er aanvankelijk geen seringén zouden zijn geteeld. Dit valt af te leiden uit het feit, dat in de eerste jaren van het bestaan van de veiling "C.A.V." te Aalsmeer de omzet van seringén bijna 50% van de totale omzet aan snijbloemen uitmaakte.

Het hoogtepunt in de seringénproduktie werd gehaald in 1940, toen er alleen al op de "C.A.V." bijna 11 miljoen takken werden aangevoerd. Sindsdien is de produktie langzaam verminderd.

De produktietechniek heeft vanaf het begin nauwelijks enige verandering ondergaan. Een uitzondering hierop vormt het feit, dat er de laatste jaren met remstoffen wordt gespoten. Dit gebeurt enerzijds om arbeid te besparen en anderzijds om de bloemzetting van de tak te verbeteren.

Gezien de geringe houdbaarheid was het verbruikskader van seringén zeer beperkt. Tot voor kort werden de bloeiende takken hoofdzakelijk bij bepaalde gelegenheden gebruikt. Sinds het seizoen 1973/74 echter is er een houdbaarheidsmiddel beschikbaar, met behulp waarvan de bloemen een veel langer "vaasleven" beschoren is (1 à 2 weken). Deze ontwikkeling blijkt een gunstige uitwerking op de prijsvorming te hebben. Immers vanwege de verlengde houdbaarheid kan een winkelier met minder risico seringén in voorraad hebben. Bovendien kan het huishoudelijk verbruik weer toenemen doordat men langer plezier heeft van de sering. De produktie beweegt zich dan ook weer in stijgende lijn.

§ 2. Produktiecyclus

De gehele produktiecyclus duurt 2 jaar. In het vroege voorjaar worden de struiken, die in de winter in bloei zijn getrokken, buiten uitgeplant. Van oudsher gebeurt dit op zeer vochthoudende veengronden.

In het voorjaar en de zomer van het eerste groeijaar worden nieuwe wortels gemaakt, en vormen de struiken een groot aantal korte takken. Gedurende de winterperiode worden de struiken gesnoeid.

Na het uitlopen van de ogen in het daaropvolgende voorjaar wordt er geplozen, d.w.z. die takken worden weggenomen, die geen behoorlijk eindprodukt kunnen opleveren.

Om de jonge takken te behouden voor afbreken tijdens storm en voor krom groeien, worden ze waarnodig opgebonden.

De toppen van de twijgen worden in juni met een remstof bespoten ter verbetering van bloemkopvorming. In de zomer worden de struiken vervolgens "rondgestoken" ter bevordering of behoud van de kluitvorming.

In het najaar worden de struiken gerooid, waarna ze doorgaans zo dicht mogelijk bij de trekkas worden opgeslagen.

Afhankelijk van het trektijdstip worden de struiken vervolgens in de trekkas gebracht. De temperatuur in deze ruimte moet tijdens de eerste week zeer hoog zijn en wel des te hoger naarmate er vroeger in het seizoen wordt getrokken. De struiken worden regelmatig met water besproeid om het verdrogen van de bloemknoppen te voorkomen. Ter verbetering van de bloemkwaliteit moeten de bladscheuten worden verwijderd. De kasperiode duurt - afhankelijk van het jaargetijde - 3 à 4 weken, waarvan de oogstperiode ongeveer 4 à 5 dagen bedraagt.

Na de trek worden de struiken zeer kort gesnoeid, de eerste tijd vorstvrij bewaard en in het voorjaar weer uitgeplant. Daarna begint de tweejaarlijkse cyclus, waarbij de struik + 23 maanden buiten en + 1 maand in de trekkas staat, weer opnieuw.

De sering kan dit proces vrij goed doorstaan. Toch moet de teler er rekening mee houden, dat sommige struiken na de trek niet meer "op gang komen" en zullen afsterven.

§ 3. Sortiment

Het huidige assortiment is niet erg breed. Bijna 90% wordt bepaald door de cultivar Mme. Florent Stepman, kortweg Stepman genaamd. Na Stepman is Marie Legraye met bijna 4% nog van enige betekenis. De overige 6% bestaat uit vele cultivars, die - economisch gezien - niet van belang zijn.

Vroeger was het aandeel van Stepman beduidend geringer en dat van Legraye aanzienlijk groter dan tegenwoordig.

Doordat Legraye gemakkelijker dan Stepman kan worden geforceerd, bestaat er een voorkeur voor deze cultivar bij de vroege trek.

Ongeveer 95% van het huidige assortiment is wit van kleur.

§ 4. Bedrijfsstructuur

In het trekseizoen 1974/75 is een enquête uitgevoerd op bedrijven waar seringenteelt werd uitgeoefend. Op de veiling V.B.A. werden in dit seizoen seringingen van 99 bedrijven aangevoerd. Deze werden gerangschikt naar oplopend aantal struiken per bedrijf, waaruit een steekproef van 1 op 3 werd getrokken. Van de aldus verkregen 33 bedrijven werden er 32 geënuquêteerd.

Uit deze enquête zijn de volgende gegevens verkregen, waarbij kan worden verwezen naar de bijlagen (1a t/m 1i).

- 14 van de 32 bedrijven zijn kleiner dan 1 ha. Het aantal, alleen per schuif te bereiken percelen, "akkers", bedraagt 2,5 gemiddeld per bedrijf; 11 van de 32 bedrijven hebben zelfs 3 of meer van dergelijke akkers.
- De hoofdpercelen (waar zich de trekruimten bevinden) zijn doorgaans klein; bij 17 bedrijven waren deze minder dan 5 000 m² groot. Dit betekent dat dergelijke bedrijven als glasbedrijf nauwelijks een andere bestemming kunnen vinden.
- Op 17 bedrijven staat minder dan 2 000 m² glas, op 11 bedrijven tussen 2 000 en 4 000 m² en op slechts 4 meer dan 4 000 m².
- Het aantal struiken per bedrijf vertoont een grote spreiding; gemiddeld per bedrijf bedraagt het 12 000 stuks. Dit gemiddelde bedraagt op bedrijven met één ondernemer 8 500 stuks, op de andere bedrijven 17 500 stuks.
- Op twee van de drie bedrijven worden naast seringen ook nog andere trekheesters geteeld, hetzij Forsythia, hetzij Prunus tribola, hetzij beide.
Verder is de combinatie met andere glasteelten zeer algemeen; snijbloemen bij 20 en potplanten bij 11 van de geënquêteerde bedrijven. Slechts in vijf gevallen kwamen er naast trekheesters geen andere glasteelten voor.
- In de meeste gevallen (25 van de 32) werden de trekkassen na het trekseizoen voor andere teelten gebruikt, voor snijbloemen- of voor potplantenteelt.
- Op 12 van de 32 bedrijven komt meer dan één ondernemer voor. Een vierdedeel van de ondernemers is ouder dan 60 jaar. Op bedrijven met één ondernemer komen naar verhouding de oudste ondernemers voor.
Op bedrijven waar veel struiken worden getrokken blijken de ondernemers in het algemeen jonger dan 50 jaar te zijn. Gezien de bedrijfs-grootte en het aantal struiken per bedrijf kan worden verwacht dat de bedrijven met een bedrijfshoofd ouder dan 60 jaar weinig perspectief meer hebben om als zelfstandige eenheid te worden gecontinueerd.

HOOFDSTUK II

Enige statistische gegevens

§ 1. Areaal

Er zijn momenteel geen recente cijfers voorhanden m.b.t. het areaal seringen. De laatste areaalgegevens dateren uit het midden der zestiger jaren, toen ca. 140 ha trekheesters in de open grond werden geteeld. Hiervan namen de seringen het grootste deel voor hun rekening.

Een voorzichtige raming wijst uit, dat het totale areaal seringen op het ogenblik ongeveer 80 ha moet bedragen.

§ 2. Aanvoer en prijzen

Aangezien bijna alle seringen via de veiling en dan nog wel via de "V.B.A." te Aalsmeer worden verhandeld, geven de veilingstatistieken een goed beeld van de ontwikkeling van de seringenteelt. Zo is in tabel 1 een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de aanvoer, omzet en gemiddelde prijs van seringen in de periode 1955 t/m 1974 op de "V.B.A." te Aalsmeer (vóór 1972 "C.A.V." en "Bloemenlust").

Tabel 1. Aanvoer, omzet en gemiddelde prijs van seringen te Aalsmeer

Jaar	Aanvoer		Omzet		Gem.prijs (ct./st.)	
	x 1 mln. takken	Index 1965 = 100	x 1 mln. takken	Index 1965 = 100	Nominaal	Reëel 1)
1955	8,4	118	2,1	62	26	60
1960	8,9	126	3,1	90	35	71
1965	7,1	100	3,4	100	48	84
1970	6,8	96	4,6	133	67	92
1971	6,8	95	5,1	149	76	97
1972	6,7	94	5,5	160	84	99
1973	7,1	100	5,9	172	83	91
1974	7,6	107	7,2	208	94	94

1) gedefleerd op basis van de kosten van levensonderhoud van 1974.
BRON: Veilingverslagen.

Uit tabel 1 blijkt dat de aanvoer in de jaren 1960 verder is teruggelopen, om aan het begin van de jaren 1970 een dieptepunt te bereiken.

Nadien is er weer sprake van een lichte stijging. Doordat vele andere bloemisterijgewassen in deze periode een explosieve ontwikkeling meemaakten, werd de betekenis van de sering - relatief gezien - nog geringer.

De zowel absoluut als relatief steeds kleinere aanvoer van seringgen heeft er toe bijgedragen, dat de prijzen aanzienlijk zijn gestegen. Ook na omrekening van de nominale in reële prijzen (gebaseerd op de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud) blijkt de gemiddelde prijs de laatste jaren op een hoger niveau te liggen dan in de periode 1955-1965.

De verbeterde bloemkwaliteit, als gevolg van de remstofbespuitingen, kan hiervan mede een oorzaak zijn.

§ 3. Seizoenpatroon

Figuur 1 geeft een overzicht van de gemiddelde aanvoer en prijs per week gedurende de seizoenen 1969/70 t/m 1973/74. Hieruit blijkt dat er een duidelijke top in de aanvoer valt in de week vóór Kerstmis (= week 51). In januari valt de produktie sterk terug, om aan het einde van deze maand en in februari weer toe te nemen.

Verder blijkt, dat de gemiddelde prijs in januari, ondanks de verminderde aanvoer, lager is dan in de maanden december en februari. (Zie ook bijlagen 2 en 3.)

§ 4. Opbrengsten

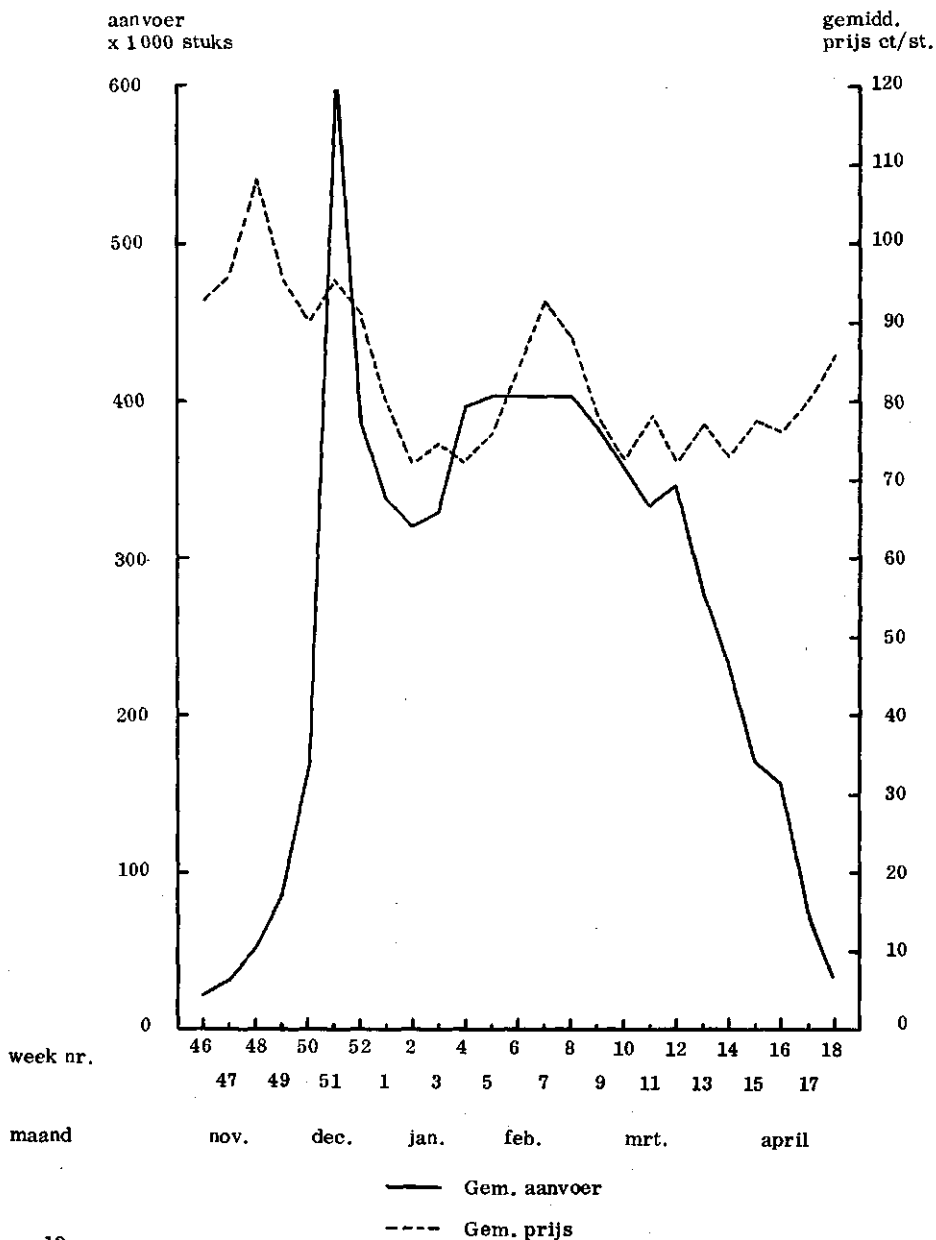
In de jaren '50 werd jaarlijks door het Landbouw-Economisch Instituut onderzoek verricht naar de opbrengsten van seringgen. Uit de resultaten daarvan valt af te leiden, dat er van jaar tot jaar grote verschillen in aantal gesneden takken per struik voorkwamen. Zo was er in de periode 1949/50 t/m 1960/61 gemiddeld bijna 10 takken per struik bij Stepman en ruim 13 bij Legraye. De spreiding van seizoen tot seizoen bij Stepman liep in deze periode van 8,4 tot 11,4 en bij Legraye van 12,1 tot 14,9.

De spreiding in het aantal takken per struik wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door de bloemknopontwikkeling. Bij een gunstige ontwikkeling zijn er per struik niet alleen meer takken met bloemknoppen, maar zijn er ook meer zg. 4-koppers (4 bloemtrossen per tak). In de bovengenoemde periode bedroeg bij Stepman het percentage 4-koppers gemiddeld 35% per jaar met een spreiding van 16% tot 60%. Het percentage 2-koppers daarentegen bedroeg gemiddeld 55% per jaar met een spreiding van 35% tot 69%.

Door het spuiten met remstof is het mogelijk gebleken per struik het aantal bloeiende takken aanmerkelijk op te voeren. Dit is het gevolg van het feit dat sommige knoppen, die zich anders tot blad zouden hebben ontwikkeld, nu tot bloemknop uitgroeien.

Figuur 1.

De gemiddelde aanvoer en prijs per week over de seizoenen 1969/70 t/m 1973/74 aan de "V.B.A." te Aalsmeer

Een beperkt opbrengstonderzoek, in 1974 uitgevoerd op een 8-tal niet geheel willekeurig gekozen bedrijven, heeft andermaal duidelijke verschillen in opbrengsten aan het licht gebracht.

Gemiddeld bleek op deze bedrijven de oogst per struik (Stepman) 15 takken te bedragen, met een spreiding van 11 tot 20 takken per struik.

Het aandeel van de zg. 4-koppers bedroeg hierbij gemiddeld 62% (met een spreiding van 47 tot 77%), dat van de 2-koppers 31% (met een spreiding van 20 tot 40%).

Gedurende de laatste jaren zijn vooral de prijzen van de kleinere takken gestegen. Mogelijk houdt dit verband met een toenemend gezinsverbruik. Dit zou dan kunnen betekenen dat men in de toekomst de produktie verder verlegt van een beperkt aantal grote takken per struik naar een groter aantal kleinere takken.

HOOFDSTUK III

Voorbeelden van kosten- en inkomensbegrotingen

§ 1. Algemene uitgangspunten

Bij de berekening wordt in eerste instantie uitgegaan van een gespecialiseerd seringenbedrijf met 20 000 struiken, waarvan jaarlijks de helft wordt getrokken. De oppervlakte bedraagt 15 000 m², met een hoofdperceel van 10 000 m² en 2 akkers van ieder 2 500 m². De glasopstand is 750 m² groot, nl. 4 trekkassen van 150 m² elk en één opslagkas van 150 m².

Op de akker staan de struiken op een afstand van 75 bij 75 cm.

Het seizoen van de seringentrek loopt van 15 november tot eind maart. In het begin duurt een trek (=kasperiode) 25 dagen, bij het verlopen van het seizoen wordt het aantal dagen geringer (zie figuur 2). Iedere kas wordt 5 maal volgezet en wel op dusdanige tijdstippen dat er een goede spreiding in de arbeidsbehoefte ontstaat. Er wordt verder van uitgegaan dat er in de kassen 3,3 struiken per bruto m² ofwel 500 struiken per kas van 150 m² kunnen staan.

Behalve begrotingen van de produktiekosten en de arbeidsopbrengst voor gespecialiseerde bedrijven met 20 000 struiken zijn er ook berekeningen uitgevoerd voor bedrijven waar behalve seringen ook anjers in het teeltplan voorkomen.

§ 2. De belangrijkste kostenposten

a. Duurzame produktiemiddelen

Tot de kosten van duurzame produktiemiddelen worden gerekend de kosten van rente, afschrijving, verzekering en onderhoud.

De rentekosten worden berekend over de helft van de nieuwwaarde. Bij een rentevoet van 8% zijn de rentekosten derhalve 4% van de nieuwwaarde.

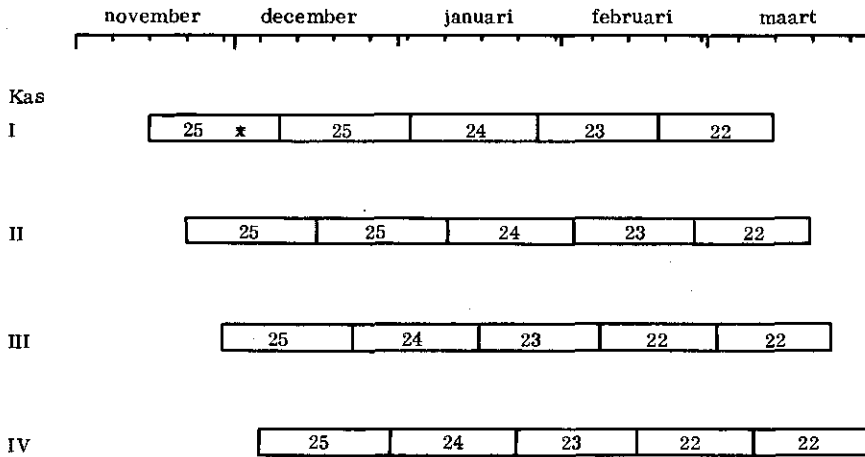
Bij de berekening van de afschrijvingskosten is gekozen voor een systeem, waarbij gedurende de gehele gebruiksduur een gelijk bedrag per jaar wordt afgeschreven.

De kosten van verzekering en onderhoud zijn gesplitst in onderhoudswerkzaamheden, die eventueel door de vaste arbeidsbezetting in tijden van leegloop kunnen worden verricht, en alle overige kosten (verzekering, materiaal en onderhoud dat door derden wordt verricht).

In de bijlagen 4 en 5 zijn begrotingen opgesteld van de investeringen en jaarkosten op een gespecialiseerd seringenbedrijf met 20 000 struiken

Figuur 2.

Trekschema gedurende het trekseizoen van half november tot eind maart verdeeld over 4 trekkassen van ieder 150 m².

* 25 = trekduur in dagen.

(bijl. 4) en een bedrijf waar behalve seringen ook 2 000 m² anjers in het teeltplan voorkomen (bijl. 5).

Tabel 2 geeft een samenvattend overzicht van deze bijlagen.

Tabel 2. Begroting van de investeringen en jaarkosten op een gespecialiseerd en niet-gespecialiseerd seringenbedrijf (guldens)

	Teeltplan	
	I	II
seringen (struiken)	20 000	20 000
anjers (m ²)	-	2 000
Investeringsen	222 750	371 750
Jaarkosten		
- Rente	8 460	14 330
- Afschrijving	7 460	13 840
- Onderhoud + verzekering	3 550	6 160
w.v. eigen arbeid (2 100)	(3 500)	
TOTAAL (incl. eigen arbeid)	19 470	34 330
TOTAAL (excl. eigen arbeid)	17 370	30 830

b. Plantmateriaal

Gewoonlijk worden de struiken op het bedrijf tot volwassen struiken opgekweekt. Eenvoudigheidshalve is er hier echter van uitgegaan, dat struiken die tijdens het productieproces uitvallen, door volwassen struiken worden aangevuld, waarvan de waarde op f 8,- per struik is gesteld. Aangenomen is dat de uitval 15% van het aantal trekbare struiken bedraagt, dus 7,5% van het totaal aantal. De waarde van de struiken is afhankelijk van het groeistadium; zo is een struik vlak vóór het trekken veel meer waard dan erna.

In feite heeft men op een seringenbedrijf met een tweetal parallel verlopende 2-jarige productieprocessen te doen. Bezieet men het bedrijf evenwel als een "going concern", dan bestaat aan het begin van het jaar de plantopstand voor de helft uit zo juist getrokken struiken (geschatte waarde f 6,- per struik) en voor de andere helft uit struiken die al een jaar op de akker hebben gestaan en waaraan gedurende dit jaar ongeveer f 4,- aan waarde is toegevoegd. Het vermogensbeslag kan dan aan het begin van het jaar worden gesteld op f 8,- gemiddeld per struik (nl.

$$\frac{f 6,- + f 10,-}{2} = f 8,-).$$

Volgens de vorengenoemde uitgangspunten bedragen de jaarlijkse kosten per struik:

Rente	:	8,0%	van f 8,-	=	f 0,64	per struik
Vervanging:		7,5%	van f 8,-	=	f 0,60	per struik
Totaal					<u>f 1,24</u>	per struik

Voor een bedrijf met 20 000 struiken bedragen de kosten van de struiken derhalve f 24 800,- per jaar. 1)

c. Arbeid

- arbeidsaanbod.

Volgens de CAO-1974/75 voor bloemisterijbedrijven bedraagt het arbeidsaanbod van een vaste arbeidskracht 1 890 uren per jaar. In bijlage 6 is de verdeling van deze uren over het jaar begroot. Hierbij is er van uitgegaan, dat er in het trekseizoen 8,5 en buiten dat seizoen 7,5 uur per dag wordt gewerkt. Verder zijn de vakantiedagen zoveel mogelijk buiten het trekseizoen gepland. Er is bovendien van uitgegaan dat deze werktijden ook voor de ondernemers gelden.

- arbeidsbehoefte.

In bijlage 7 zijn de belangrijkste handelingen bij de teelt van seringeng begroot zowel gedurende de akker- als de trekperiode. Uit deze begroting blijkt dat bijna de helft van de werkzaamheden in de trekkas plaatsvindt. Totaal werd de arbeidsbehoefte begroot op 340 uren per 1 000 struiken, waarvan 175 op de akker en 165 in de trekkas.

De verdeling van de arbeidsbehoefte gedurende het jaar is in tabel 3 weergegeven.

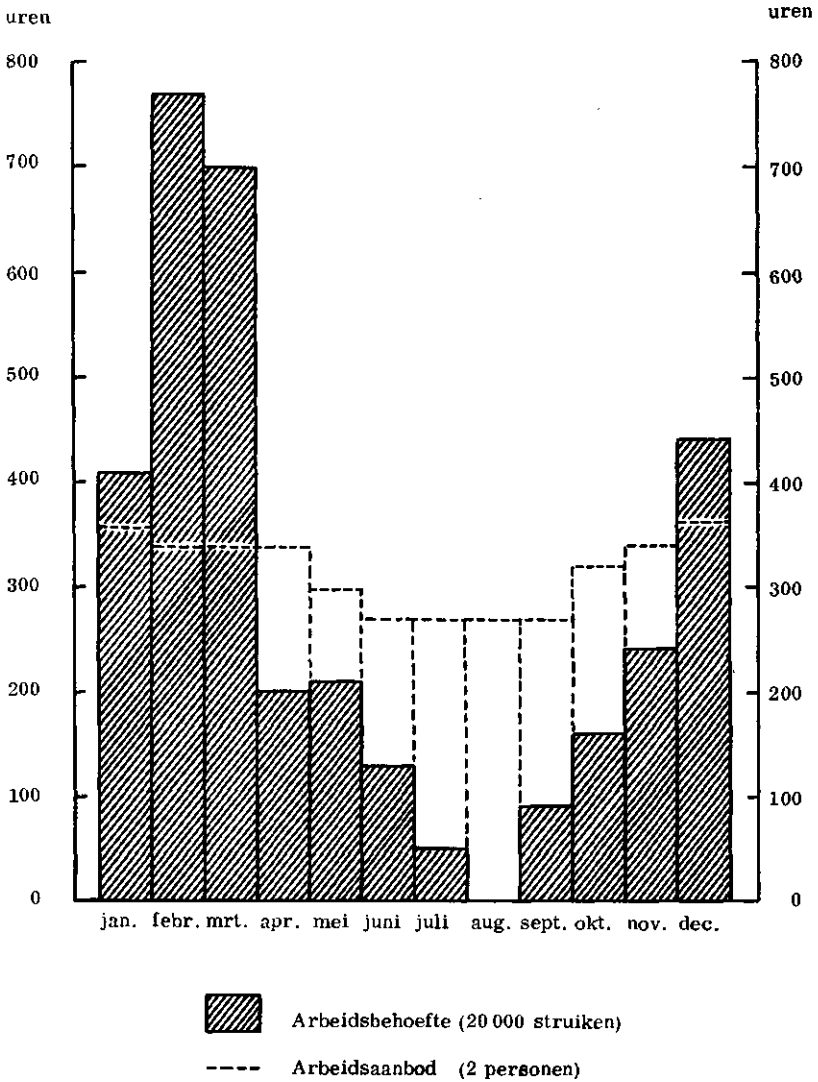
In figuur 3 is voor een gespecialiseerd seringengebied met 20 000 struiken en met een vaste arbeidsbezetting van 2 personen een schets gegeven van de arbeidsbehoefte en het arbeidsaanbod per maand (zie ook bijlage 8).

Het blijkt dat de arbeidsverdeling zeer ongunstig is. Naast een scherpe piek in de maanden februari-maart, die alleen in overwerk of met losse krachten kan worden opgevangen, is er een grote overbezetting in de periode april-november.

1) Hierbij kan worden opgemerkt dat ook een andere benaderingswijze mogelijk is van de kosten van de plantopstand. Men kan nl. uitgaan van het permanente vermogensbeslag op het minimummoment en op basis hiervan de rentekosten berekenen. In dit geval dient men de teeltkosten over het eerste en tweede jaar te vermeerderen met de rentekosten van de aldus over twee jaar vastgelegde vlottende middelen. Voor de uiteindelijke uitkomsten maakt het geen verschil welke benadering men kiest.

Figuur 3.

Arbeidsbehoefte en arbeidsaanbod in uren per maand op een gespecialiseerd seringbedrijf met 20000 struiken en een vaste arbeidsbezetting van 2 personen.

Tabel 3. Begroting van de arbeidsbehoefte per maand bij de teelt van seringen in uren per 1 000 struiken per cyclus van twee jaren

	Akker		Trek	Totaal
	Eerste jaar	Tweede jaar		
januari	-	-	41	41
februari	12	23	42	77
maart	21	11	38	70
april	20	-	-	20
mei	3	18	-	21
juni	-	13	-	13
juli	-	5	-	5
augustus	-	-	-	-
september	2	7	-	9
oktober	-	16	-	16
november	-	20	4	24
december	-	4	40	44
Totaal	58	117	165	340

Een mogelijkheid om de leegloopuren in de vorengenoemde periode beter te benutten is het uitbreiden van het teeltplan met een juist in die periode arbeidvragende teelt. In vele gevallen worden hiervoor anjers of rozen gekozen. Figuur 4 bv. laat duidelijk zien, dat een teeltplan met seringen en anjers - uit arbeidskundig oogpunt - veel meer bevredigend kan zijn (zie ook bijlage 9). Overigens blijft de scherpe piek in februari-maart bestaan.

In tabel 4 ten slotte zijn voor een aantal situaties de resultaten weergegeven van begrotingen van de arbeidsbehoefte en de confrontaties daarvan met het "normale" arbeidsaanbod.

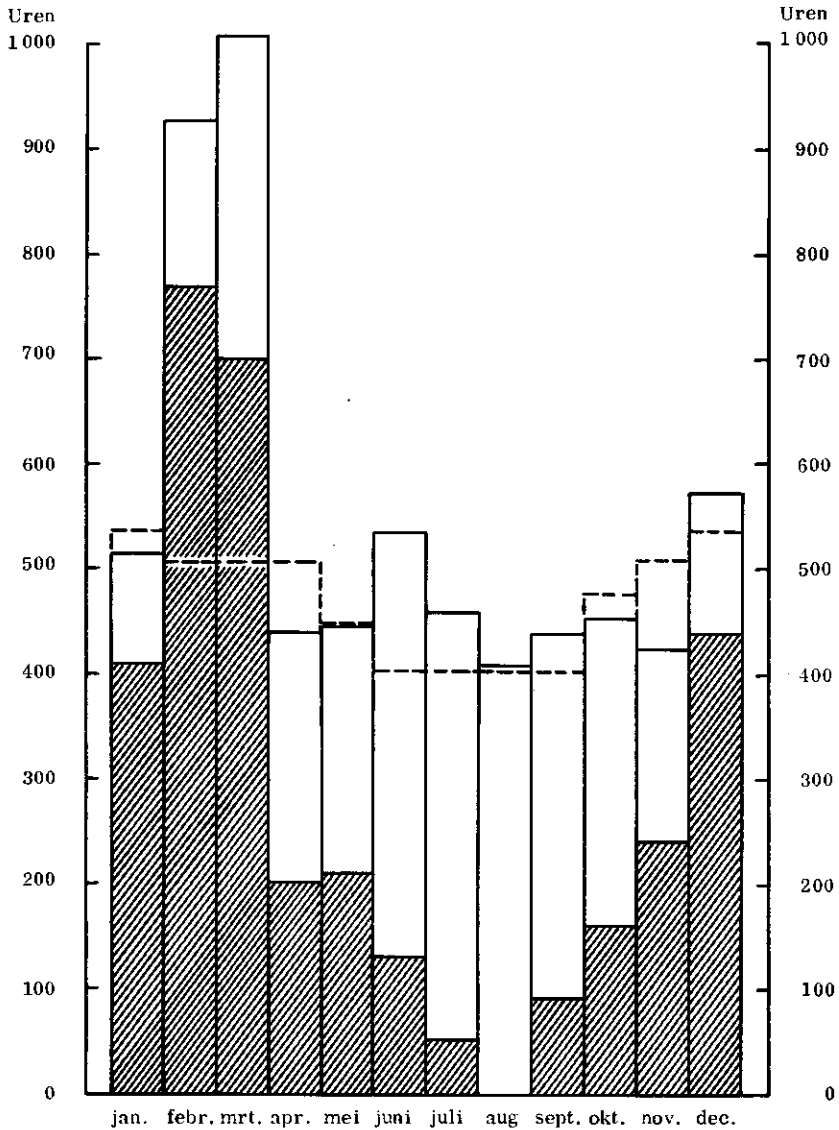
Tabel 4. De totale arbeidsbehoefte en het te kort en/of overschot aan arbeidsuren gedurende het jaar.

seringen (struiken)	Ameri- kaanse anjers (m ²)	rozen (m ²) 1)	arbeids- bezet- ting (manj.)	totale arbeids- behoefte (uren)	totaal uren tekort	totaal uren over
20 000	-	-	2	3 400	920	1 300
30 000	-	-	2	5 100	2 115	795
30 000	-	-	3	5 100	1 380	1 950
10 000	2 000	-	2	4 944	1 255	91
20 000	2 000	-	3	6 644	1 184	210
30 000	2 000	-	4	8 344	1 454	670
10 000	-	2 000	2	4 900	1 201	81
20 000	-	2 000	3	6 600	1 166	236
30 000	-	2 000	4	8 300	1 434	694

1) kortstelig

Figuur 4.

Arbeidsbehoefte en arbeidsaanbod in uren per maand op een bedrijf met 20 000 struiken seringen en 2 000 m² Amerikaanse anjers en een vaste arbeidsbezetting van 3 personen

- Arbeidsbehoefte anjers (2000 m²)
- Arbeidsbehoefte seringen (20000 struiken)
- Arbeidsaanbod (3 personen)

- arbeidskosten

In de bijlagen 8 en 9 is een begroting gemaakt van de arbeidskosten op een gespecialiseerd seringenbedrijf met 20 000 struiken (bijlage 8) en een gecombineerd seringen-anjerbedrijf (bijlage 9).

Bij deze begroting is er van uitgegaan dat het jaarloon van een vaste medewerker (incl. sociale lasten enz.) f 26 300,- bedraagt. De waardering van de arbeid van de ondernemer is gesteld op f 27 600,-. De beloning voor overwerk bedraagt f 12,- per uur, waarbij zij aangetekend dat deze beloning in de praktijk sterk zal variëren. Tabel 5 geeft een samenvatting van de bijlagen 8 en 9.

Tabel 5. Begroting van de jaarlijkse arbeidskosten in gulden op een seringenbedrijf, al dan niet in combinatie met anjers

	Teeltplan	
	I	II
seringen (struiken)	20 000	20 000
anjers (m ²)	-	2 000
vaste arbeidsbezetting (incl. ondernemer)	2	3
ondernemer	27 600	27 600
vaste medewerkers	26 300	52 600
Overwerk:		
teelt	11 040 1)	14 208
onderhoud	- 2)	480 3)
Totale arbeidskosten	64 940	94 888

- 1) Het aantal uren overwerk m.b.t. de teelt bedraagt 920 uren bij teeltplan I en 1184 uren bij teeltplan II.
- 2) Het onderhoud (150 uur) kan gemakkelijk in de periode van overbezetting (1 300 uur) worden verricht.
- 3) Het onderhoud (250 uur) kan slechts voor 210 uur worden uitgevoerd in de perioden van overbezetting; 40 uur dient in overwerk te geschieden.

d. Brandstof

Voor het trekken van seringen is vooral in de eerste maanden van het trekseizoen gemiddeld een zeer hoge temperatuur nodig.

Zo is het bij het trekken van seringen in november gedurende de eerste week een temperatuur van 38° C vereist. Geleidelijk aan wordt deze omlaag gebracht tot + 16° C.

Naarmate het seizoen vordert wordt de temperatuur bij het begin van het trekken lager. In februari bv. is de aanvangstemperatuur nog slechts 21° C.

Bij een teeltschema van 15 november tot eind maart, verdeeld over 4 trekkassen is ca. 110 m³ aardgas per m² kas nodig. Voor anjers is een brandstofbehoefte van 35 m³ aardgas per m² per jaar verondersteld.

Bijlage 10 geeft een beeld van de stookkosten per m² en per struik in de verschillende maanden van het jaar.

e. Overige kosten

Tot de overige kosten zijn gerekend de kosten van diverse materialen zoals bemesting en bestrijdingsmiddelen, gewassenverzekering, algemene kosten (zoals administratie, grondonderzoek, electriciteit, autokosten enz.), rente omlopend vermogen en afzetkosten. Bij de laatste post is ervan uitgegaan, dat de veilingprovisie 5% en de P.V.S.-heffing 0,45% van de bruto veilingomzet bedraagt.

§ 3. Begroting produktiekosten

Met behulp van het voorgaande zijn in tabel 6 de produktiekosten begroot voor een gespecialiseerd seringenbedrijf met 20 000 struiken en voor een gemengd seringen - anjerbedrijf, waarbij naast 20 000 struiken seringen ook 2 000 m² anjers in het teeltplan voorkomen.

Tabel 6. Begroting van de produktiekosten per jaar op een gespecialiseerd en een niet gespecialiseerd seringenbedrijf (guldens, afgeronde bedragen)

	Teeltplan	
	I	II
Seringen (struiken)	20 000	20 000
Anjers (m ²)	-	2 000
1. Duurzame produktiemiddelen	17 350	30 800
2. Plantmateriaal	24 800	28 600
3. Arbeid	64 950	94 900
4. Werk door derden	1 500	1 800
5. Brandstof	6 300	13 150
6. Bemesting: bagger en stalmest	2 500	3 000
kunstmest	400	650
7. Div. materialen (o.a. bestr. midd. + remstof)	3 200	4 700
8. Gewassenverzekering	1 400	1 700
9. Algemene kosten	5 000	6 000
10. Rente omlopend vermogen	1 050	450
11. Afzetkosten: veilingprovisie (5%)	6 750	10 500
P.V.S.-heffing (0,45%)	600	950
houdbaarheidsmiddel 1)	1 200	1 200
Totaal	137 000	198 400

1) aandeel ten laste van de producent

Uit tabel 6 valt af te leiden, dat de produktiekosten op het gespecialiseerde seringbedrijf per trekbare struik rond f 13,70 bedragen. Indien er in dat geval 15 takken per struik zouden zijn geoogst dan zou de kostprijs per tak f 0,91 zijn geweest.

Verder laat de tabel zien, dat de totale produktiekosten op het gemengde seringbedrijf f 61 400,- hoger zijn t.o.v. het gespecialiseerde seringbedrijf. Dit betekent dat de opbrengsten van de anjers minimaal f 61 400,- ofwel f 30,70 per m² per jaar moeten bedragen, wil het aanbeveling verdienen om naast seringbedrijven ook anjers in het teeltplan op te nemen. Afgaande op de opbrengsten van anjers gedurende de laatste jaren is dit zeker te verwezenlijken.

§ 4. Begroting van de arbeidsopbrengst

Aangezien er geen recente cijfers bekend zijn m.b.t. de arbeidsopbrengst (= ondernemersoverschot + de gewaardeerde handenarbeid van de ondernemer) op al dan niet gespecialiseerde seringbedrijven, kan slechts een begroting hiervan worden opgesteld aan de hand van de beschreven voorbeelden van tabel 6. Bij de berekening (tabel 7) is er van uitgegaan dat de opbrengst per struik f 13,50 bedraagt nl. 15 takken à f 0,90. Verder is de opbrengst van anjers begroot op f 37,50 per m² per jaar.

Tabel 7. Begroting van het ondernemersoverschot en de arbeidsopbrengst van de ondernemer op een gespecialiseerd en een niet-gespecialiseerd seringbedrijf (afgerond op f 100)

	Teeltplan	
	I	II
Seringen (struiken)	20 000	20 000
Anjers (m ²)	-	2 000
Opbrengsten		
- sering (10 000 struiken à f 13,50)	135 000	135 000
- anjers (à f 37,50/m ²)	-	75 000
Totaal	135 000	210 000
Kosten (tabel 6)	137 000	198 400
Ondernemersoverschot	2 000	11 600
in % van de kosten	1,5	5,8
Arbeidsopbrengst		
- ondernemersoverschot	2 000	11 600
- arbeid ondernemer		
- normaal	27 600	27 600
- overwerk 1)	3 700	4 800
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	29 300	44 000

1) Er is van uitgegaan dat de ondernemer maximaal 90 uur per maand overwerkt. Dit betekent dat hij bij teeltplan I 310 en bij teeltplan II 401 uren overwerkt (overwerkstarief f 12,-/uur).

Uit de cijfers blijkt, dat bij de huidige prijsverhoudingen de teelt van seringen op het gespecialiseerde bedrijf tot een negatief ondernemersoverschot (- f 2 000,-) leidt. Alleen door het overwerk van de ondernemer kan nog een redelijke arbeidsopbrengst (f 29 300,-) worden verkregen.

Met anders evenwel is er sprake van een positief ondernemersoverschot (f 11 600,-), waardoor de arbeidsopbrengst op een veel beter niveau (f 44 000,-) komt te liggen.

HOOFDSTUK IV

Slotbeschouwing

§ 1. Sterke en zwakke punten van de teelt van sering

De sering is een vrij exclusief gewas met een tot voor kort zeer beperkte markt (gelegenheidsprodukt). Door toepassing van een houdbaarheidsmiddel, waardoor men veel langer van de bloemen kan genieten, is er wat meer belangstelling gekomen van de zijde van de consument.

Bij een beschouwing van de plaats en de betekenis van de sering binnen de Nederlandse bloemisterij kunnen de volgende sterke en zwakke punten worden vermeld.

Sterke punten.

- a. De sering ondervindt door haar exclusiviteit waarschijnlijk weinig concurrentie van andere bloemisterijgewassen.
- b. De sering vormt een goede aanvulling van het bloemisterijpakket in het winterseizoen, met name door de aparte bloeiwijze en de aangename geur.
- c. Er is nauwelijks enig concurrerend aanbod van sering in het buitenland.
- d. Er is geen schoksgewijze uitbreiding van de teelt te verwachten, o.a. door de lange groeiperiode van jonge tot produktieve struik, door hoge kosten van het plantmateriaal, en de speciale eisen die aan de structuur van de grond worden gesteld. De teelt biedt dan ook nauwelijks mogelijkheden voor gelegenheidstelers.
- e. Bij een gecombineerd teeltplan met snijbloemen zijn er diverse mogelijkheden om te komen tot een goede arbeidsverdeling gedurende het jaar. Het tijdstip van de oogst kan goed worden "gepland"; de arbeidspieken zijn dan ook voorzienbaar, zodat de teler tijdig maatregelen kan nemen.
- f. Sinds kort zijn de gebruiksmogelijkheden van de sering uitgebreid als gevolg van de toepassing van een nieuw houdbaarheidsmiddel.

Zwakke punten.

- a. De teelt van sering is zeer arbeidsintensief. Bijna 50% van de totale produktiekosten bestaan uit arbeidskosten.
- b. Bij de huidige bedrijfsstructuur zijn er nauwelijks mogelijkheden tot mechanisatie, automatisering of verbetering van het interne transport; dit betekent dat de produktiekosten, bij stijging van het loonpeil, een sterke opwaartse druk zullen ondervinden.
- c. Het werk op seringbedrijven is in vergelijking met andere gewassen uitermate zwaar.

- d. Er is een geringe variatie in bloemkleur. Ca. 95% van alle seringgen zijn wit van kleur.
- e. Zonder het toevoegen van een deugdelijk houdbaarheidsmiddel is het "vaasleven" van de sering zeer kortstondig.

§ 2. Perspectief van de teelt van seringgen

Wanneer men de voor- en nadelen tegenover elkaar zet, lijkt het perspectief voor de teelt van seringgen vrij gunstig. Behalve de vrij sterke positie van de bloemisterij in Nederland t.o.v. die in het buitenland, is de vraag naar seringgen de laatste jaren sterker gestegen dan die naar andere bloemisterijgewassen, hetgeen in de prijs tot uitdrukking is gekomen.

Hoewel het er naar uitziet dat de vraag naar seringgen in de toekomst zal toenemen wordt niet verwacht dat de teelt zich op korte termijn zal uitbreiden. Dit zal gunstig zijn voor de prijsvorming. Toch zal er een regelmatige en niet te kleine aanvoer moeten zijn omdat anders de consument de sering uit het oog zou kunnen verliezen.

Ten einde het totale aanbod op peil te houden zou het aanbeveling verdienen als de voor de seringenteelt uitermate geschikte akkers niet voor andere - meest recreatieve - doeleinden worden aangewend. Dit neemt niet weg dat naar mogelijkheden gezocht zou moeten worden om de struiken ook op gronden van andere structuur te telen. Ook de teelt in containers kan daarbij worden beproefd, temeer daar hierbij het interne transport aanzienlijk wordt vergemakkelijkt. Tenslotte dient meer aandacht te worden besteed aan het bossen en sorteren.

Samenvatting

Binnen de Nederlandse bloemisterij behoort de sering tot de minder belangrijke gewassen.

Vlak voor de Tweede Wereldoorlog was de produktie in Nederland het grootst, om daarna zowel absoluut als relatief steeds kleiner te worden. De laatste jaren is er sprake van een stabilisatie en zelfs van een geringe toename in de veilingaanvoer, die momenteel 7 à 8 miljoen takken per jaar bedraagt. De gemiddelde prijs is de laatste 15 jaar zowel nominaal als reëel gestegen.

Aalsmeer e.o. is verreweg het belangrijkste gebied, waar meer dan 95% van de landelijke produktie wordt voortgebracht.

Aangezien het grootste gedeelte van de werkzaamheden in de wintermaanden moet plaatshebben, komt de teelt van seringens slechts in enkele gevallen op gespecialiseerde bedrijven voor. De meest voorkomende teeltcombinaties met seringens zijn rozen, anjers en potplanten.

Hoewel de bedrijven in het algemeen vrij klein zijn, zijn de verschillen in aantal struiken per bedrijf toch groot. Daar komt nog bij dat het bedrijf meestal in diverse percelen (akkers) is opgedeeld.

Voor 2 bedrijfstypen zijn begrotingen uitgewerkt van de produktiekosten, het ondernemersoverschot en de arbeidsopbrengst.

Hieruit blijkt dat het op gespecialiseerde seringensbedrijven in het algemeen veel moeilijker is om een gunstig resultaat te behalen dan op bedrijven, waar naast seringens een ander gewas, bv. anjers, in het teeltplan is opgenomen. Bij het huidige prijsniveau is dan ook op een gespecialiseerd bedrijf geen kostendekkende exploitatie mogelijk.

Op een gespecialiseerd bedrijf blijkt het aandeel van de arbeid in de totale produktiekosten bijna 50% te bedragen. Daarna volgen de kosten van de struiken en van de duurzame produktiemiddelen. De rationalisatiemogelijkheden bij de teelt zijn vooralsnog zeer beperkt, zodat rekening moet worden gehouden met een snelle toename van de produktiekosten.

De vooruitzichten voor de teelt van seringens zijn niet ongunstig, nu een nieuw houdbaarheidsmiddel de gebruiksmogelijkheden heeft vergroot. Een snelle uitbreiding van de produktie is overigens niet te verwachten. Men zal meer aandacht dienen te besteden aan de mechanische verwerking ten einde de kostenstijgingen enigszins te beperken. Ook de teelt in containers biedt in dit opzicht wellicht perspectief.

Summary

Before World War II the production of lilacs has been very important in the Netherlands. Since 1950 lilacs became less important. At present there is an acreage of lilacs in the open of about 80 ha. In 1974 the dutch flower auctions reached a turnover of this product of Dfl 7,3 million. During the last years the average prices were good.

More than 95% of all lilacs are produced in Aalsmeer and surroundings.

From annual reports of the "V.B.A." (the flower auction in Aalsmeer) it appears that about 90% of all lilacs are forced and sold in the months december till april.

There are only some nurseries fully specialised in this culture. Most holdings with lilacs have also other crops like carnations, roses or potplants, in order to reach a better labour-division all over the year.

Although the nurseries in general are rather small, the dispersion in number of shrubs is very great.

In this report the costs of production are analyzed for two types of holdings namely a holding with 20 000 shrubs of lilacs and a holding with 20 000 shrubs of lilacs and 2 000 square meters of carnations. For this holdings the annual costs are Dfl 137 000,- respectively Dfl 198 400,-. The labour costs are almost 50% of total costs of production.

In general rationalization is a possibility to decrease the costs per unit. In the case of lilacs growing however there seems to be few possibilities in this field. Perhaps the culture in containers can be investigated in this respect.

Prospects of growing lilacs are rather good, especially because the number of consumers has increased during the last years, due to the introduction of better means to lengthen the "vase-life".

BIJLAGE 1

Bedrijfsstructurele kenmerken van seringenbedrijven

Tabel a. Leeftijd van (jongste) ondernemer zowel op alle bedrijven als op bedrijven met 1 ondernemer

Leeftijd (jongste) ondernemer	Alle bedrijven		Bedrijven met 1 ondernemer	
	absoluut	%	absoluut	%
20 - 30	6	19	-	-
30 - 40	4	12	2	10
40 - 50	9	28	6	30
50 - 60	5	16	4	20
≥ 60	8	25	8	40
Totaal	32	100	20	100

Tabel b. Aantal ondernemers per bedrijf

Aantal ondernemers	Aantal bedrijven	
	absoluut	%
1	20	63
2	6	19
3	4	12
≥ 4	2	6
Totaal	32	100

Tabel c. Bedrijven naar totale bedrijfsgrootte en aantal akkers

Bedrijfsgrootte in m ²	Aantal bedrijven	Aantal akkers	Gemiddeld aantal akkers
< 5 000	5	5	1,0
5 000 - 10 000	9	18	2,0
10 000 - 15 000	5	4	0,8
15 000 - 25 000	8	27	3,4
25 000 - 35 000	5	26	5,2
Totaal	32	80	2,5

BIJLAGE 1 (1e vervolg)

Tabel d. Glasbebauwing van de hoofdpercelen

Oppervlakte hoofdperceel (m ²)	Aantal bedrijven met een oppervlakte glas van:					Totaal
	<1000m ²	1000-2000	2000-3000	3000-4000	>4000m ²	
< 2500	5	2	1	-	-	8
2500 - 5000	2	3	2	1	1	9
5000 - 7500	-	-	1	1	1	3
7500 - 10000	-	3	1	1	1	6
10000 - 15000	1	1	-	-	1	3
15000 - 25000	-	-	2	1	-	3
Totaal	8	9	7	4	4	32

Tabel e. Combinatie van seringen met andere trekheesters

Aantal struiken seringen	Aantallen bedrijven				
	Totaal	alleen S	S + F	S + P	S - F + P
< 5000	7	2	2	3	-
5000 - 10000	9	3	2	3	1
10000 - 15000	8	2	-	5	1
15000 - 20000	3	2	-	-	1
20000 - 35000	3	1	1	1	-
35000 - 50000	2	1	-	1	-
Totaal	32	11	5	13	3

S = seringen
 F = forsythia
 P = prunus tribola

Tabel f. Combinatie van seringen met andere glasteelten

Aantal struiken seringen	Aantallen bedrijven				
	Totaal	alleen S	S + snijbl.	S + potpl.	S + snijbl. + potpl.
< 5000	7	2	3	1	1
5000 - 10000	9	2	5	1	1
10000 - 15000	8	-	5	2	1
15000 - 20000	3	1	-	2	-
20000 - 35000	3	-	2	-	1
35000 - 50000	2	-	1	1	-
Totaal	32	5	16	7	4

S = seringen
 F = forsythia
 P = prunus tribola
 snijbl. = snijbloemen
 potpl. = potplanten

BIJLAGE 1 (2e vervolg)

Tabel g. Bestemming van de trekkassen buiten het trekseizoen

Bestemming	Aantal bedrijven	
	absoluut	%
Snijbloemen	13	41
Potplanten	11	34
Leeg	7	22
Verhuurd	1	3
Totaal	32	100

Tabel h. Aantal struiken sering en bedrijfs grootte zowel totaal als in m2 glas op bedrijven met 1 ondernemer

Leeftijdsklasse ondernemer	aantal bedrijven	aantal struiken seringen	bedrijfs grootte in m2	
			totaal	glas
30 - 40	2	7 000	16 000	2 050
40 - 50	6	14 100	16 100	1 500
50 - 60	4	8 300	10 600	2 550
≥ 60	8	4 800	5 900	1 260
Totaal	20			

Gemiddeld		8 500	10 900	1 680

Tabel i. Aantal struiken sering en bedrijfs grootte zowel totaal als in m2 glas op alle bedrijven

Leeftijdsklasse (jongste) onder- nemer	aantal bedrijven	aantal struiken seringen	bedrijfs grootte	
			totaal	glas
20 - 30	6	14 400	15 700	2 290
30 - 40	4	24 300	21 000	2 660
40 - 50	9	13 200	15 700	2 150
50 - 60	5	8 900	10 600	2 400
≥ 60	8	4 800	5 900	1 260
Totaal	32			

Gemiddeld per bedrijf		12 000	13 100	2 060

BIJLAGE 2

Aanvoer per maand in % van de aanvoer per seizoen op de "V.B.A."

Seizoen	69/70	70/71	71/72	72/73	73/74	Gemiddeld
oktober	1	1	0	0	1	1
november	2	2	1	2	3	2
december	18	21	22	19	20	20
januari	23	25	22	23	23	23
februari	23	25	21	24	24	23
maart	22	20	25	22	20	22
april	10	6	8	9	9	8
mei	1	0	1	1	0	1
TOTAAL	100	100	100	100	100	100

BIJLAGE 3

Gemiddelde prijs per maand en per seizoen op de "V.B.A."

Seizoen	69/70	70/71	71/72	72/73	73/74	gemiddeld (ct./st.)	
						nominaal	reëel 1)
oktober	77	72	105	114	95	93	106
november	76	80	110	103	94	93	107
december	77	78	89	107	100	90	104
januari	65	65	71	70	82	71	82
februari	71	78	88	86	92	83	96
maart	60	71	71	72	92	73	85
april	55	72	73	93	93	77	89
mei	65	72	72	74	62	69	82
Gemiddeld	67	73	80	84	91	79	91

1) gedeleerd op basis van de kosten van levensonderhoud 1973/1974.

BIJLAGE 4

Begroting van de investeringen en jaarkosten van duurzame produktiemiddelen (excl. BTW) op een gespecialiseerd bedrijf met 20 000 struiken seringen (gulden)

	Inves- tering	Afschrij- vingsper- centage	Jaarkosten			
			Rente 1)	Af- schrij- ving	Onder- houd + verze- kering	Totaal
Grond incl. beschoeiing 2)						
- 15 000 m ² à f 6,-	90 000		3 150	-	1 050	4 200
Glaspstand						
5 x 150 m ² à f 65,-	48 750	4	1 950	1 950	400	4 300
Schuur en ketelhuis	20 000	5	800	1 000	300	2 100
Verwarmingsinstallatie (gas)						
- ketel + toebehoren (ketelhuis)	28 000	7	1 120	1 960	780	3 860
- verwarmingsinstallatie in kassen	21 000	5	840	1 050	700	2 590
Diversen 3)	15 000	10	600	1 500	320	2 420
Totaal	222 750		8 460	7 460	3 550⁴⁾	19 470

- 1) Rente: gemiddeld over de gehele gebruiksduur, dus 50% van 8% is 4%.
Uitzondering: de grondrente is op 3,5% ingerekend.
- 2) Op de beschoeiing is niet afgeschreven. De geleidelijke vervanging van de beschoeiing is onder "onderhoud" begrepen.
- 3) Onder de diversen zijn o.a. begrepen: 2 vaartuigen, beregenings- en bestrijdingsapparaat en klein gereedschap.
- 4) Van deze post kan f 2 100,- ofwel 150 manuren door eigen arbeid worden verricht.

BIJLAGE 5

Begroting van de investeringen en jaarkosten van duurzame produktiemiddelen (excl. BTW) op een bedrijf met 20 000 struiken sering en 2 000 m2 anjers (gulden)

	Inves- tering	Afschrij- vingsper- centage	Jaarkosten			Totaal
			Rente 1)	Af- schrij- ving	Onder- houd + verze- kering	
Grond, incl. beschoeiing 2)						
- 18 000 m2 à f 6,-	108 000	-	3 780	-	1 050	4 830
- drainage	3 000	5	120	150	125	395
Glaspstand						
750 m2 à f 65,-)						
2 000 m2 à f 35,-)	118 750	4	4 750	4 750	1 200	10 700
Schuur en ketelhuis	25 000	5	1 000	1 250	400	2 650
Verwarmingsinstallatie (gas)						
- ketel + toebehoren	37 000	7	1 480	2 590	1 020	5 090
- verwarmingsinstallatie in kassen	58 000	5	2 320	2 900	1 830	7 050
Diversen 3)	<u>22 000</u>	10	<u>880</u>	<u>2 200</u>	<u>535</u>	<u>3 615</u>
Totaal	371 750		14 330	13 840	6 160 ⁴⁾	34 330

- 1) Rente: gemiddeld over de gehele gebruiksduur, dus 50% van 8% is 4%.
Uitzondering: de grondrente is op 3,5% ingerekend.
- 2) Op de beschoeiing is niet afgeschreven. De geleidelijke vervanging van de beschoeiing is onder de post "onderhoud" begrepen.
- 3) Onder de diversen zijn o.a. begrepen: 2 vaartuigen, beregenings- en bestrijdingsapparatuur en klein gereedschap.
- 4) Van deze post kan f 3 500,- ofwel 250 manuren door eigen arbeid worden verricht.

BIJLAGE 6

Het normale arbeidsaanbod per jaar en de verdeling ervan gedurende het jaar op een trekheesterbedrijf

	gewerkte dagen	uren per dag	uren per maand
januari	21	8,5	180
februari	20	8,5	170
maart	20	8,5	170
april	20	8,5	170
mei	20	7,5	150
juni	18	7,5	135
juli	18	7,5	135
augustus	18	7,5	135
september	18	7,5	135
oktober	21	7,5	160
november	20	8,5	170
december	21	8,5	180
Totaal			1 890

- N.B. = - Deze arbeidsbegroting is gebaseerd op de CAO-'74/'75 voor bloemisterijbedr.
 - Bij deze begroting is het normaal aantal volgens de CAO te werken uren opgenomen. Overuren zijn derhalve niet opgenomen.
 - De vakantiedagen zijn zoveel mogelijk buiten het trekseizoen gepland.

BIJLAGE 7

Begroting van de belangrijkste handelingen bij de teelt van sering en gedurende de periode van planten t/m trekken (in uren per 1000 struiken)

Akker	Uren per 1000 struiken	%
Plantklaar maken	21	6
Transport naar akker	10	3
Planten	16	5
Snoeien	20	6
Pluizen	19	3
Opbinden	11	3
Rondsteken	10	3
Opsteken	22	6
Transport van akker	13	4
Overige werkzaamheden op akker	20	6
Diverse werkzaamheden op akker (15%)	23	7
Totaal werkzaamheden op akker	175	52
Trekwerkzaamheden		
- inbrengen	15	4
- pluizen	20	6
- oogsten	84	25
- snoeien	17	5
- uitbrengen	8	2
- diversen (15%) (w.o. veilingwerk)	21	6
Totaal trekwerkzaamheden	165	48
Totaal	340	100

BIJLAGE 8

Begroting van de jaarlijkse arbeidsbehoefte, het arbeidsaanbod en de arbeidskosten op een gespecialiseerd seringbedrijf met 20 000 struiken en een vaste arbeidsbezetting van 2 personen.

	Arbeids- behoefte (uren)	Arbeids- aanbod (uren)	Uren over	Uren te kort
januari	410	360	-	50
februari	770	340	-	430
maart	700	340	-	360
april	200	340	140	-
mei	210	300	90	-
juni	130	270	140	-
juli	50	270	220	-
augustus	-	270	270	-
september	90	270	180	-
oktober	160	320	160	-
november	240	340	100	-
december	440	360	-	80
Totaal	3 400	3 780	1 300	920

Arbeidskosten:

Vaste bezetting			
- ondernemer	à f. 27 600,-		f. 27 600,-
- 1 medewerker	à f. 26 300,-		f. 26 300,-
Overwerk			
- teelt	: 920 uren à f. 12,-		f. 11 040,-
- onderhoud 1)	-		f. -
		Totaal	f. 64 940,-

1) De 150 uren onderhoud kunnen alle in de periode van onderbezetting worden uitgevoerd.

BIJLAGE 9

Begroting van de arbeidsbehoefte, arbeidsaanbod en arbeidskosten op een bedrijf met 20 000 seringenstruiken en 2 000 m2 Amerikaanse anjers, met een vaste arbeidsbezetting van 3 personen.

	Arbeidsbehoefte (uren)			Arbeidsaanbod (uren)	Uren over	Uren te kort
	Anjers	Seringen	Totaal			
januari	107	410	517	540	23	-
februari	162	770	932	510	-	422
maart	312	700	1 012	510	-	502
april	239	200	439	510	71	-
mei	237	210	447	450	3	-
juni	404	130	534	405	-	129
juli	412	50	462	405	-	57
augustus	410	-	410	405	-	5
september	350	90	440	405	-	35
oktober	293	160	453	480	27	-
november	184	240	424	510	86	-
december	134	440	574	540	-	34
Totaal	3 244	3 400	6 644	5 670	210	1 184

Arbeidskosten

Vaste bezetting

- ondernemer	à f. 27 600,-	f. 27 600,-
- 2 medewerkers	à f. 26 300,-	f. 52 600,-

Overwerk

- teelt 1 184 uren à f. 12,-	f. 14 208,-
- onderhoud 250-210 = 40 uren à f 12,- 1)	f. 480,-
Totaal	f. 94 888,-

1) 210 uur onderhoud kan worden verricht in periodes van overbezetting.

88 BIJLAGE 10 Brandstofbehoefte en brandstofkosten bij seringzen per m2 en per struik over de verschillende maanden 1)

	Gemidd. temp. (°C)	Aantal dagen per maand	Brandstofbehoefte gehele maand (m3)	Aantal trek- dagen	Brandstofbehoefte (m3) 2)		Brandstofkosten (ct.) 2)	
					m2	struik	m2	struik
oktober	30	31	27	26	23	7,0	276	84
november	27	30	29	25	24	7,3	288	87
december	24	31	30	25	24	7,3	288	87
januari	22	31	29	24	22	6,8	264	80
februari	19	28	21	23	17	5,2	204	62
maart	17	31	16	22	11	3,3	132	40
april	17	30	10	22	7	2,1	84	25

1) Er is van de volgende punten uitgegaan:

- er is 13 Kcal per uur per m2 grondoppervlak per °C temperatuurverhoging vereist;
- er staan 3,3 struiken per m2 kas;
- de prijs van het aardgas is berekend op 12 ct/m3.

2) Voorbeeld berekening:

In december is de brandstofbehoefte per m2 bij een gemiddelde temperatuur van 24 °C als volgt:

$$\text{Aantal trekdagen} \times \text{brandstofbehoefte per maand} = \frac{25 \times 30}{31} = 24 \text{ m3; Per struik } \frac{24}{3,3} = 7,3 \text{ m3}$$

Kosten per m2 : 24 m3 à 12 ct. = f. 2,88 per m2.

Kosten per struik : 7,3 m3 à 12 ct. = f. 0,87 per struik.